

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารงานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 ช่วงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยคือ

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 188 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 188 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 กันยายน 2546 ตามคำสั่งที่ ศช 04073/2338)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดโดยใช้เกณฑ์ของ Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ . 2529 :458) จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 124 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 124 คน

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานกับชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงานการศึกษา เป็นผู้ทำการวิเคราะห์ปัญหาตามที่ศึกษามาในตอนที่ 1 และสร้างรูปแบบที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ช่วงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

ช่วงที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists) เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ช่วงที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เป็นแบบวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารงานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือ โดยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยขอความกรุณาส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ขอให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ทำหนังสือถึงโรงเรียน เพื่อให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองส่วนหนึ่งและอีกส่วนส่งไปทางไปรษณีย์ ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2546–เดือนมกราคม 2547 จำนวน 248 ฉบับ ผู้บริหาร 124 ฉบับ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ช่วงที่ 2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการบริหารงานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากโครงการบัณฑิตศึกษาเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความอนุเคราะห์ในการสร้างรูปแบบ

2. นำปัญหาของแต่ละด้านในช่วงที่ 1 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์กำหนดความสำคัญก่อนหลัง และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. นำข้อเสนอนแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา มาสังเคราะห์และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปัญหา

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์
  2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาแยกประเภทตามตัวแปรที่จะศึกษา แล้วตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม โดยวิธีการและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
    - 2.1 คำถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
    - 2.2 คำถามตอนที่ 2 ใช้วิธีตรวจสอบให้คะแนนของตัวเลือกที่เป็นคำถามในแต่ละข้อ
- ดังต่อไปนี้

ให้คะแนน 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ให้คะแนน 3 หมายถึง มีปัญหามาก

ให้คะแนน 4 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Average) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ช่วงที่ 2 วิเคราะห์เชิงคุณภาพ

นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติในตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยขอแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่าน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 248 คน เป็นผู้บริหารศึกษา จำนวน 124 คน (ร้อยละ 50.00) และเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 124 คน (ร้อยละ 50.00)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนของ ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า

1. โดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่างานด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการประสานงาน การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา มีปัญหามากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านการให้บริการสาธารณะ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษามีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าโรงเรียนมีปัญหาในด้านการเสนอขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชนมาก เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนนำคณะครู นักเรียน ไปเยี่ยมชมกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน ส่วนการเสนอขอความช่วยเหลือด้านวิชาการมีปัญหาต่ำที่สุด

1.2 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในด้านการให้บริการด้านสาธารณะระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ามีปัญหาการให้บริการชุมชนด้านการให้ใช้อาคารสถานที่และ ครุภัณฑ์ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือปัญหาการส่งข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ส่วนปัญหาการให้บริการชุมชนด้านนันทนาการมีปัญหาต่ำที่สุด

1.3 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนของในด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมที่มีผู้ปกครอง ประชาชนมาร่วมงานมีปัญหาเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือปัญหาการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหาการให้ความร่วมมือในการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชนมีปัญหาต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่าน

1. ผู้เชี่ยวชาญได้จัดลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้

ลำดับที่ 1 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า โรงเรียนมีปัญหาในด้านการเสนอขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชน ปัญหาการนำคณะครู นักเรียน ไปเยี่ยมชมกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน และปัญหาการเสนอขอความช่วยเหลือด้านวิชาการ

ลำดับที่ 2 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในด้านการให้บริการด้านสาธารณะ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ามีปัญหาการให้บริการชุมชนด้านการให้ใช้อาคารสถานที่และ ครุภัณฑ์ ปัญหาการส่งข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ปัญหาการให้บริการชุมชนด้านนันทนาการ

ลำดับที่ 3 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนในด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีปัญหาการจัดกิจกรรมที่มีผู้ปกครอง ประชาชนมาร่วมงาน ปัญหาการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ ปัญหาการให้ความร่วมมือในการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชน

2. การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

จากการวิเคราะห์การสร้างรูปแบบจากปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 แล้วนำมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 15 ท่าน เพื่อขอแนวทางการแก้ไขปัญหา มีดังนี้

2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

2.1.1 โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา

การเสนอขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชน แนวทางดังกล่าว ได้แก่

1) จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาค่าขาดแคลนทุนทรัพย์โดยเชิญชวนผู้นำชุมชน ท้องถิ่น/อบต./เทศบาล เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนซึ่งจะทำให้ของบประมาณจากท้องถิ่น มาช่วยเหลือโรงเรียนได้

2) การสร้างความเข้าใจและความศรัทธาให้กับบุคคลในชุมชนเพื่อให้ทุกคนเห็นคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวม

3) ควรมีความชัดเจนในการเสนอขอความช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์เพื่อให้ชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริง

4) ทางโรงเรียนควรจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ต่าง ๆ และเชิญบุคคลสำคัญในชุมชนมาร่วมจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน

5) ความพร้อมของประชาชนเป็นปัจจัยพื้นฐานอย่าทำให้เกิดผลกระทบชุมชน

6) ควรมีการวางแผนและปรึกษากำหนดแนวทางและวิธีการร่วมกัน

7) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย/กิจกรรมเพื่อให้งานเกิดในรูปคณะกรรมการเพื่อชี้แจงโครงการในระยะภายในภาคเรียนแต่ละภาคเรียนร่วมกันตั้งค่าใช้จ่ายที่ต้องการ

8) จัดทำโครงการที่ต้องการล่วงหน้าทุกภาคเรียน

9) ประมวลผลหลังจากมีการดำเนินการเรียบร้อย

10) จัดทำแบบสอบถามถึงผู้ปกครองของนักเรียนว่า ท่านต้องการให้โรงเรียนของท่านเป็นอย่างไร แล้วนำมาทำแผนพัฒนาโรงเรียน

11) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.1.2 โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาระบบโรงเรียนนำคณะครู นักเรียน ไปเยี่ยมชมกิจกรรมของบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน แนวทางดังกล่าว ได้แก่

1) จัดทำโครงการดูงานเชิงวิชาการให้ชัดเจน

2) ควรจัดตั้งงบประมาณ/คำขอตั้งงบประมาณ/แหล่งเงินทุนสนับสนุนการศึกษา ดูงานจากองค์กร บุคคล และหน่วยงานอื่น

3) กิจกรรมที่ศึกษาควรเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

4) โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำคณะครูและนักเรียนร่วมเรียนรู้เยี่ยมชม และเชิญมาเป็นวิทยากรประจำโรงเรียน

5) ควรยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลสำคัญที่เข้ามาเป็นวิทยากรและประชาสัมพันธ์ให้เป็นบุคคลตัวอย่าง

6) จัดการเรียนการสอนให้เข้าหรือสอดคล้องกับกิจกรรม/กลุ่มต่าง ๆ ที่ชุมชนดำเนินอยู่ พร้อมทั้งจัดรูปแบบการศึกษาที่ต้องมีการประสานงานหรือออกไปขอเยี่ยมชมการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มที่ชุมชนได้จัดขึ้น

7) จัดท้องถิ่นของแต่ละชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

8) สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยส่วนตัวและส่วนรวมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

9) โรงเรียนควรมีกิจกรรมหรือชมรมให้กับนักเรียนได้เรียนรู้เพื่อจะได้เป็นประสบการณ์แก่ตัวเด็กก่อนและเป็นการสร้างรายได้ให้กับนักเรียนเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และค่อยเริ่มจัดเยี่ยมชมกิจกรรมของบุคคลในโอกาสต่อไป

10) ควรมีการจัดทำให้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

11) ควรมีการประเมินผล

12) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.1.3. โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงานสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา แนวทางดังกล่าว ได้แก่

1) จัดทำโครงการประชุมสัมมนากรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเพื่อจะได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง และจะได้มีการนำข้อมูลและความเคลื่อนไหวข้อเสนอแนะที่ดีหรือปัญหาต่าง ๆ มาพูดคุยกันในที่ประชุมเพื่อที่จะได้ปรับปรุงหรือวางแผนดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างดี

2) จัดตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อกิจการนี้โดยตรงในงบของโรงเรียน

3) เวลาการประชุมควรเลือกเวลาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความพร้อมของคณะกรรมการเป็นสำคัญอย่างคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเป็นข้อกำหนดในการประชุม

4) จัดประชุมสัมมนาและศึกษาดูงานให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา

5) จัดทำเอกสารเพื่อชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีการแทรก

เนื้อหาที่ต้องการเข้าไปจัดการประชุมเพื่อทบทวนความเข้าใจภายหลังจากที่มีการแจกเอกสารในรูปแบบของ วารสาร ที่เป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา

6) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการให้บริการสาธารณะ

2.2.1. โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญห การให้บริการชุมชนด้านการใช้อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ แนวทางดังกล่าว ได้แก่

- 1) ตรวจสอบความพร้อมของอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพ ใช้การได้ทุกเวลา
- 2) ปรับปรุงพื้นที่ของอาคารสถานที่และสร้างบรรยากาศรอบ ๆ อาคาร ให้ดูร่มรื่น สวยงามให้กว้างขวางขึ้นและเพิ่มปริมาณครุภัณฑ์ให้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ ของประชาชน
- 3) ประชาสัมพันธ์การให้บริการให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามาใช้อย่างทั่วถึง
- 4) การบริหารงบประมาณในด้านวัสดุครุภัณฑ์
- 5) สร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ให้ช่วยกันดูแลรักษาเพราะเป็นสมบัติของส่วนรวม
- 6) กำหนดระเบียบการให้ยืมหรือให้ใช้ให้ชัดเจนในการให้บริการ
- 7) ใช้สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามวาระต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ฯลฯ เพื่อให้ชุมชนได้มีความรู้สึกใกล้ชิดกับสถานศึกษามากขึ้น
- 8) จัดเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องคอยให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชน ในการเข้ามาใช้บริการ
- 9) สอบถามความต้องการในการใช้อาคารสถานที่เพื่อเตรียมอำนวยความสะดวก
- 10) ควรประเมินผลการให้บริการเพื่อหาข้อบกพร่องหรือเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากชุมชน
- 11) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.2.2 โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา

การส่งข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ แนวทางดังกล่าว
ได้แก่

- 1) ข้อมูลควรมีความชัดเจนถึงรายละเอียดและความสำคัญของเรื่องที่จะ
นำเสนอต่อชุมชนและ การส่งข้อมูลข่าวสารต้องมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และดำเนินการ
อย่างต่อเนื่อง
- 2) การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ควรดำเนินการด้วยตนเอง หรือผ่าน
นักเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อที่โรงเรียนและผู้ปกครองจะได้มีโอกาสใกล้ชิดมากขึ้น
- 3) ควรจัดทำโครงการประชุมชี้แจงเพื่อมอบหมายภารกิจให้บุคลากรที่มี
ความเหมาะสมรับผิดชอบ
- 4) จัดทำจดหมายข่าวให้ผู้ปกครองนักเรียนเป็นรายเดือน
- 5) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเพื่อให้ทราบข้อมูล
ข่าวสารร่วมกันทุกภาคเรียน
- 6) เมื่อมีปัญหาต้องแจ้งข่าวหรือเรื่องแก่ผู้ปกครองกลุ่มนั้นให้จัดประชุม
ชี้แจง
- 7) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน
การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.2.3 โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา

การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ แนวทางดังกล่าว
ได้แก่

- 1) จัดทำข้อมูลของชุมชนให้ครบทุกด้าน ประสานกันหน่วยงานเพื่อ ส่งเสริม
ชุมชน
- 2) โรงเรียนแต่งตั้งครูอาจารย์ที่จะช่วยกันประสานงานกับหน่วยงานในชุมชน
ท้องถิ่น เช่นเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นให้บริการชุมชนตามความต้องการ
ที่จะพออำนวยความสะดวก
- 3) สอบถามความต้องการของชุมชนและทำการประสานงานกับหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง
- 4) จัดตั้งหน่วยงานที่เป็นตัวแทนในเผยแพร่ข่าวสาร เช่น จัดกลุ่ม โดยการตั้งผู้นำ
ชุมชน ผู้นำผู้ปกครองรวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นแกนนำในการทำการบริหารร่วมกับ
คณะครูและอาจารย์

5) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน/ครู กับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล , อนามัย , วัด

6) ควรมีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำแผนความร่วมมือ ไว้อย่างชัดเจน

7) บุคลากรที่ทำหน้าที่ผู้ประสานต้องมีความจริงใจและมีความรับผิดชอบ

8) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้างการดำเนินการและการประเมินผล

2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์การศึกษา

2.3.1 โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา

การจัดกิจกรรมที่มีผู้ปกครอง ประชาชน มาร่วมงาน แนวทางดังกล่าว ได้แก่

- 1) จัดทำโครงการประชุมสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนกับโรงเรียน
- 2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบ
- 3) พิจารณาผู้ปกครองที่มาร่วมงานตามความสมัครใจและ ควรหลีกเลี่ยง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฤดูที่ผู้ปกครองมีงานประจำ

4) การจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกกิจกรรมควรให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง / ประชาชน โดยเชิญชวนหรือแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เช่น วันสำคัญ งานประเพณี

5) สร้างจิตสำนึกให้ผู้ปกครองและประชาชนเห็นความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นควรจัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจเป็นอย่างมากเพื่อดึงดูดให้ผู้เข้าร่วมงานมากๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

6) ควรมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ทุกภาคการศึกษาที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมซึ่งปัจจุบันกิจกรรมด้านนี้ขาดมาก

7) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.3.2. โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ แนวทางดังกล่าว ได้แก่

- 1) จัดทำโครงการเก็บข้อมูลสารสนเทศ
- 2) มอบหมายภารกิจครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

3) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว และพัฒนาบุคลากรในการจัดทำและเก็บข้อมูลให้มีความรู้ความเข้าใจและการใช้เครื่องมือจัดเก็บข้อมูล และจัดทำข้อมูลให้สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน

4) ควรเก็บข้อมูลที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยมีการสร้าง โปรแกรมให้เหมาะสมกับการจัดระบบข้อมูลเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการใช้งานมีความชัดเจนไม่วุ่นวายในการจัดเก็บข้อมูลมาก

5) ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงในชุมชนประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วม

6) การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ควรมีเฉพาะที่จำเป็นและเหมาะสมถ้ามีมากจะทำให้เป็นภาระของโรงเรียนซึ่งมีงานมากอยู่แล้ว

7) ควรมีข้อมูลในหน่วยงานในท้องถิ่นเช่นชื่อหน่วยงาน หัวหน้างาน ผู้นำเพื่อความสะดวกในการประสานงาน และอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

2.3.3 โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ แนวทางดังกล่าว ได้แก่

- 1) การประสานงานต้องให้ผู้ประสานมีความคุ้นเคยกับชุมชน
- 2) การมอบหมายบุคลากรควรพิจารณาบุคลากรที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นอันดับแรกและควรแบ่งความรับผิดชอบเป็นหมู่บ้านจะได้ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นได้ ทัวถึงและเกิดประสิทธิภาพ ถ้าหากบุคลากรไม่ใช่คนในท้องถิ่นจะเกิดปัญหาในการประสานงานเพราะขาดความคุ้นเคย
- 3) โรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ชุมชนไว้เป็นระดับต้น ๆ โดยจัดครู ผู้รับผิดชอบและที่สำคัญควรประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกโดยการส่งตัวแทนครูเข้าร่วมงานต่างๆในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น งานบวช งานแต่ง งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานศพโดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ และทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว
- 4) ควรเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มของคณะกรรมการสถานศึกษาและสามารถติดต่อประชาสัมพันธ์เข้าถึงกับชุมชนได้เป็นอย่างดี
- 5) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจนจะเป็นเฉพาะงานหรือเฉพาะเรื่อง

- 6) จัดทำโครงการสัมพันธ์ชุมชนเพื่องานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
- 7) มอบหมายงานภารกิจที่เกี่ยวข้องให้บุคลากรทราบและปฏิบัติ
- 8) ดำเนินงานตามโครงการ
- 9) ประเมินผล
- 10) พัฒนาคุณภาพของงานตามกระบวนการบริหาร โดยมีการวางแผน

การจัดรูปโครงสร้าง การดำเนินการและการประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนอยู่ในระดับมากทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ ขาดงบประมาณที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ขาดแคลนบุคลากร ทรัพยากร และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ขวัญกำลังใจของร่วมงานไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญรำไพ รามบุตร (2537) ที่พบว่าสถานศึกษามีปัญหาด้านการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเนื่องจากงบประมาณมีไม่เพียงพอ ครู อาจารย์มีชั่วโมงสอนและทำงานด้านอื่นมาก แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจน และการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรต่างๆ ในชุมชนไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลเลียม (William, 1972) ที่พบว่างานทุกด้านที่เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาคีเค้นมีการกำหนดคนโยบาย ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน การวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้คณะครูประชุมร่วมกับกรรมการศึกษา มีการจัดทำแผนประจำปี แผน 1-3 ปี และ แผนควบคุมกำกับ การจัดคนเข้าทำงาน ใช้วิธีสังเกตความถนัด และศึกษาประวัติของบุคลากร การจัดองค์การไม่มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกในการสั่งงาน ด้วยวาจา และเป็นลายลักษณ์อักษรตามลักษณะของงาน และผลงานวิจัยของ เสนีย์ สังข์พันธ์ (2532) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาคีเค้นไม่มีปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะโรงเรียนใช้วิธีการตัดสินใจในรูปกลุ่มทำงาน เปิดโอกาสให้ครูและกรรมการศึกษา

มีส่วนร่วมในการบริหาร การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับบุคลากร การเตรียมการชี้แจงโครงการ เป็นหลัก

2. ปัญหาที่มีความสำคัญมากเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ งานด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการประสานงาน การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า โรงเรียนมีปัญหาในด้านการเสนอขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชนมาก เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือโรงเรียนนำคณะครู นักเรียน ไปเยี่ยมชมกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชนส่วนการเสนอขอความช่วยเหลือด้านวิชาการมีปัญหาน้อยที่สุดทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ เศรษฐกิจและรายได้ของชุมชนไม่ดีทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนเป็นไปได้ยาก ครู อาจารย์ไม่พยายามเข้าไปสัมพันธ์กับชุมชน อีกทั้งครูไม่มีเวลาให้กับชุมชนเพราะเรื่องของการลาศึกษาต่อทั้งในและนอกเวลาราชการและต้องกลับบ้าน ที่อยู่ต่างถิ่นในวันหยุดปกติและวันหยุดเทศกาลซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย วิลเลียม (William , 1972) และผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ กฤษณา ไตรศิริ (2538) ที่พบว่าปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือผู้บริหารโรงเรียนมีงานในหน้าที่มากเกินไปจึงไม่มีเวลาออกไปเยี่ยมชุมชน ขาดบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถด้านอาชีพที่จะให้คำแนะนำประชาชน ครูมีงานในหน้าที่มากอยู่แล้วไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เพราะฐานะยากจนและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานของในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูและทางราชการฝ่ายเดียว นอกจากนี้งานวิจัยของ เพ็ญรำไพ รามบุตร (2537) ยังพบว่าปัญหาแหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจน

3. ปัญหาที่มีความสำคัญมากเป็นลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านการให้บริการสาธารณะ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ามีปัญหาการให้บริการชุมชนด้านการให้ใช้อาคารสถานที่และ ครุภัณฑ์ในระดับมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือปัญหาการส่งข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ส่วนปัญหา การให้บริการชุมชนด้านนันทนาการมีปัญหาน้อยที่สุดทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะขาดงบประมาณที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ขาดแคลนบุคลากร ทรัพยากร และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ขวัญกำลังใจของผู้ร่วมงาน ไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของนร จอมเดช (2530) และงานวิจัยของ วิลเลียม (William , 1972) ที่พบว่า โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ประชาชน มาใช้บริเวณอาคารสถานที่ได้สะดวกและเต็มที่ สำหรับปัญหาการส่งข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ นั้นทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะยังขาดบุคลากรเฉพาะในการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนหรือมีแล้วแต่ไม่มี

ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา สุมโนมหาอุคม (2534) ที่พบว่าอาคารสถานที่ในการบริการชุมชนทรุดโทรมหรือถูกทำลาย บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถให้การสนับสนุนโรงเรียน และงานวิจัยของ นพพงศ์ เหมทานนท์ (2535) ที่พบว่า สถานศึกษามีความขาดแคลนอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดความรู้ โรงเรียนมีงานในหน้าที่มากจึงไม่มีเวลาจะช่วยเหลือชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กัลยา พลีรักษ์ (2539) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ขาดแคลนงบประมาณ ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร ฤาชา (2530) ที่พบว่า โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารให้กับชุมชน ได้รับทราบเป็นระดับมาก

4. ปัญหาที่มีความสำคัญมากเป็นลำดับที่ 3 ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมที่มีผู้ปกครอง ประชาชนมาร่วมงาน มีปัญหามากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือปัญหาการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่วนปัญหาการให้ความร่วมมือในการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชนมีปัญหาน้อยที่สุด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ ประชาชนไม่มีเวลาช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนเนื่องจากฐานะยากจนต้องใช้เวลาในการทำมาหากิน การร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแต่ละครั้งต้องเสียเงินบริจาคเพื่อร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและคิดว่าครุมีรายได้มากอยู่แล้วจึง ไม่ให้การสนับสนุนด้านการเงิน อีกทั้งมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูและทางราชการฝ่ายเดียว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเชษฐา ชนะบุญ (2543) ที่พบว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากข้อบกพร่องของ โรงเรียนหลายประการ เช่น ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครองได้ทราบ ไม่มีการชี้แจงนโยบายของทางโรงเรียนให้ชุมชนได้เข้าใจ โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในชุมชนและการวางตัวของครูที่จะทำให้บรรยากาศในการติดต่อประสานงานเป็นไปอย่างราบรื่นทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาและพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเป็นไปตามที่สุรพันธ์ ยนต์ทอง (2540: 241) ได้กล่าวว่าวิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้ดีนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน

จึงอาจสรุปได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานกับชุมชนเป็นปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่องและได้มีความพยายามดำเนินการแก้ไขกันมา โดยตลอด จึงจำเป็นที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะได้ทำการสำรวจปัญหาและจัดทำรูปแบบที่เป็นของตนเองจึงจะช่วยในการพัฒนาการศึกษาประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะรูปแบบการบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้คณะกรรมการ โรงเรียนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษางาน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

2. ผู้บริหารควรแบ่งงานออกเป็น 3 ด้าน แล้วแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละด้าน โดยขึ้นตรงต่อผู้บริหาร

3. รูปแบบการจัดการดำเนินงานส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับชุมชน

3.1 ด้านการให้บริการด้านสาธารณะ คือ การให้บริการชุมชนด้านการให้ใช้อาคารสถานที่และ ครุภัณฑ์ การส่งข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ และการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ

3.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการประสานงาน การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา คือ การเสนอขอความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชน โรงเรียนนำคณะครู นักเรียน ไปเยี่ยมชมกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

3.3 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา คือ การจัดกิจกรรมที่มีผู้ปกครอง ประชาชนมาร่วมงาน การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการให้ความร่วมมือในการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารและครูทุกคนควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น ที่สำคัญ คือผู้บริหารและคณะครูทุกคนในโรงเรียนควรมีความสามัคคีกัน มีการประชุมวางแผนก่อนการจัดกิจกรรม ควรมีการจัดกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการประเมินผลหลังการจัดด้วย
2. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูพยายามออกไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง โดยการวางแผนอย่างรอบคอบ
3. ควรมีการจัดระบบการให้บริการสถานที่แก่ชุมชน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. ควรมีการศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ภาวะทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อจะได้วางโครงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ